

Otsikko Lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ja koordinaa- tiorakenteita koskeva lainsäädäntö	Muistion laadinnasta vastannut osasto/-t TUTO/HYT
Asiasta on saatavilla lisämateriaalia, ja se on tallennettu "Muu tietoaaineisto" -kansioon ☐	
Mikäli tavoitteena on saada aikaan hallitusohjelmakirjaus, kirjoita se tähän tiiviisti kahdella lauseella Arvioidaan kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavan lainsäädännön tarvetta väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden (mm. koordinaatio sekä poikkihallinnollinen ja moniammatillinen yhteistyö lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja toimivien palveluketjujen luomiseksi) vahvistamisessa.	
Kuvaus ja perustelu Lähisuhdeväkivalta on hyvin yleinen ongelma Suomessa ja se koskettaa huomattavaa osaa väestöstä. Tutkimusten mukaan kolmannes naisista ja noin viidennes miehistä on kokenut elämänsä aikana fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa tai sillä uhkailua ja naisista lähes puolet ja miehistä reilu 40 % henkistä väkivaltaa parisuhteessa. Lähisuhdeväkivallalla on laajat vaikutukset väestön hyvinvointiin ja kansanterveyteen ja väkivallasta aiheutuu vuosittain huomattava määrä inhimillistä kärsimystä, hoidon- ja palvelutarpeita sekä kustannuksia. Lähisuhdeväkivaltaa ennalta ehkäisemällä ja väkivaltaan puuttumisella voidaan lisätä väestön hyvinvointia ja vähentää muun muassa terveydenhuollolle, sosiaalihuollolle, poliisille ja rikosoikeusjärjestelmälle väkivallasta aiheutuvia kustannuksia. Moniammatillinen yhteistyö on keskeinen edellytys toimivalle lähisuhdeväkivallan vastaiselle työlle. Väkivallan vastaisesta työstä, sen koordinaatiosta ja moniammatillisesta yhteistyöstä on annettu ohjeistuksia ja suosituksia (mm. STM 2008; 2019) jo useita vuosia sitten, mutta on todettu, etteivät suositukset ole monilta osin toteutuneet eri puolilla Suomea. Tämän vuoksi on syytä arvioida, tulisiko väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteita vahvistaa kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavalla lainsäädännöllä. Ns. rakennelaissa voitaisiin säätää poikkihallinnollisesta ja moniammatillisesta yhteistyöstä lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja toimivien palveluketjujen luomiseksi. Lisäksi laissa voitaisiin säätää väkivallan vastaisen työn koordinaatiosta. Vertailukoh- tana voitaisiin käyttää ehkäisevää päihdetyötä koskevaa lainsäädäntöä (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämi- sestä, 523/2015). THL (2022) on julkaissut viime vuonna suositukset kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattorirakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi. Ohjeistuksessa tuodaan esiin, että koordinaattorirakenteilla on keskeinen merkitys lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä ja palveluketjujen luomisessa. Vahvat rakenteet eri tasoilla selkiyttävät kunkin tahon vastuita ja edesauttavat luomaan monialaista yhteistyötä, toimivia käytäntöjä ja palvelupolkuja väkivallan eri osapuolille. THL:n mukaan hyvinvointialueilla tu- lisi olla muun muassa lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattori. Niin sanotussa sote-järjestämislaissa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 612/2021) on säädetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa (6 §) ja hyvinvointialueella (7 §), mutta turvallisuuden edistä- mistä tai esimerkiksi väkivallan ehkäisyä ei ole kyseisessä laissa mainittu. Kyseisen lain mukaan kuntien ja hyvin- vointialueiden tulee tehdä keskenään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Myös (lähisuhde)väki- vallan ehkäisemisessä kuntien ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö olisi hyvin olennaista ja yhteistyötä ja toi- mivia palveluketjuja voitaisiin tehostaa väkivallan ehkäisyn koordinaatiota ja rakenteita vahvistamalla.	
Arvio taloudellisista- ja hyvinvointivaikutuksista sekä mahdollisista kustannushyödyistä (arvio vaikutuk- sia sillä tarkkuudella kuin tässä vaiheessa on mahdollista) Lähisuhdeväkivaltaan on kannattavaa panostaa paitsi inhimillisen kärsimyksen ehkäisemiseksi myös taloudellis- ten kustannusten minimoimiseksi. VN-TEAS –hankkeessa (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkai- susarja 2022:52) on selvitetty lähisuhdeväkivallan kustannuksia ja todettu mm. sosiaali-, terveydenhuollon ja oi- keudellisten palveluiden tarpeen olevan huomattavasti suurempi lähisuhdeväkivaltaa kokeneilla kuin niillä, jotka eivät ole kokeneet lähisuhdeväkivaltaa. Väkivallasta aiheutuu huomattavia kustannuksia, vaikka suuri osa lähisuh- deväkivallan uhreista ei edes hae apua kokemaansa väkivaltaan. Selvityksessä suositeltiin, että lähisuhdeväkival- tatyön rakenteiden ja palveluiden järjestämisestä kunnissa ja hyvinvointialueilla tulisi säätää laissa.	